

แถลงการณ์ We Watch และ iLAW

เรื่อง ปัญหาการเลือกสมาชิกวุฒิสภา 2567 และข้อเรียกร้องก่อนวันเลือกตั้งตนเอง

เครือข่ายเยาวชนคนสังเกตการณ์การเลือกตั้งเพื่อประชาธิปไตย (We Watch) และ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) ขอชี้แจงปัญหาและข้อเสนอเกี่ยวกับการดำเนินของคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ที่กระทบต่อสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง ความยุติธรรม การมีส่วนร่วม และความโปร่งใสในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาของประชาชน ดังนี้

1. เกิดปัญหาการตัดสิทธิผู้สมัคร

เกิดกรณี การตัดสิทธิผู้สมัครจำนวน 10 คนในอำเภอที่มีผู้สมัครกลุ่มเดียว ในกรณีนี้ กกต. ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของประชาชนกลับกระทำการที่ขัดต่อหลักการอย่างร้ายแรง การตัดสิทธิผู้สมัครในลักษณะนี้เป็นเพียงการปิดปัญหาออกจากตัว ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมและขัดต่อเจตนารมณ์ของการส่งเสริมประชาธิปไตย

รวมถึงกรณีตัดสิทธิผู้สมัครจำนวนกว่า 2,000 คน ถือได้ว่าการตรวจสอบของ กกต. ขาดความรัดกุม ตั้งแต่ขั้นตอนรับสมัคร ทำให้ผู้สมัครบางรายที่อาจยื่นเอกสารครบถ้วนแล้วกลับถูกตัดสิทธิ

2. ปัญหาการปกป้องสิทธิของผู้สมัคร

กกต. มีอำนาจตัดสิทธิผู้สมัครในขั้นตอนการรับสมัคร การประกาศรายชื่อผู้สมัคร การลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร รวมถึงการตัดสิทธิผู้สมัครเป็นการชั่วคราวไม่เกิน 1 ปี กรณีที่ กกต. มีหลักฐานอัน “เชื่อ” ได้ว่ามีการทุจริต ซึ่งเป็นการใช้อำนาจบงกชดุลยพินิจของ กกต. โดยไม่ได้มีการเปิดให้ประชาชนตรวจสอบ และกฎหมายยังออกแบบให้ กกต. ใช้อำนาจนี้ได้โดยไร้ความรับผิดชอบและไม่ต้องรับผิดชอบ ในขณะเดียวกันผู้สมัครที่ถูกตัดสิทธิและประสงค์จะพิทักษ์สิทธิของตน กลับต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายใน 3 วัน ซึ่งเป็นวิธีการที่ยากลำบากและมีกำหนดระยะเวลาที่สั้นเกินไปจนไม่อาจปกป้องสิทธิของตนเองได้จริง

3. การแก้ไขบัตรเลือกไขว้

การแก้ไขบัตรเลือกไขว้ในช่วงเวลานี้ มีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความสับสนและกังวลในหมู่เจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการอบรมไปแล้ว และต่อผู้สมัครรับเลือก สว. ที่ได้ศึกษารูปแบบเดิมไว้แล้วก่อนหน้านี้ อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการและการลงคะแนนเสียงอย่างถูกต้อง

4. ปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่

จากการสังเกตการณ์พบว่าในช่วงกระบวนการรับสมัครเกิดปัญหามากมายเกี่ยวกับความผิดพลาดที่เกิดจากความไม่เข้าใจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสะท้อนถึงการเตรียมการอบรมของ กกต. นำไปสู่ข้อกังวลในการจัดการของวันเลือกตั้งจริง ซึ่งมีกลไกที่ซับซ้อนกว่ามาก

5. การสังเกตการณ์ของประชาชน

เรารู้สึกยินดีอย่างยิ่งที่ กกต. เปิดให้ประชาชนเข้าไปสังเกตการณ์ได้โดยได้มีหนังสือไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกจังหวัด อย่างไรก็ตามก็ดีจากบทเรียนที่ผ่านมา เห็นควรว่ายังคงต้องเพิ่มการอำนวยความสะดวกบางประการ เพื่อลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชน

จากประเด็นสำคัญทั้ง 5 ประการ เราขอเรียกร้องให้ กกต. ทบทวนบทเรียนจากประเด็นปัญหาข้างต้น และปรับปรุงตามแนวทางดังนี้

1. กกต. ต้องมีช่องทางอำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องและสนับสนุนให้ประชาชนปกป้องและพิทักษ์ความบริสุทธิ์ของตน
2. กกต. ต้องเผยแพร่รายงานการประชุมและเหตุผลประกอบการใช้ดุลยพินิจตัดสินคดีผู้สมัคร โดยเปิดให้ประชาชนตรวจสอบได้บนช่องทางออนไลน์
3. เพื่อให้การจัดการเลือก สว. มีความโปร่งใสมากขึ้น มีข้อเสนอ ดังนี้
 - 3.1 เพื่อความสะดวกของ กกต. ในการเตรียมงานดูแลอำนวยความสะดวกประชาชน ควรเปิดให้ประชาชนสามารถลงทะเบียนสังเกตการณ์แบบออนไลน์ได้
 - 3.2 กกต. ต้องยืนยันว่าประชาชนที่ไม่ลงทะเบียนก็มีสิทธิที่จะไปสังเกตการณ์ได้
 - 3.3 กกต. ต้องเผยแพร่เอกสารสำคัญของทุกกลุ่มอาชีพในทุกอำเภอบนช่องทางออนไลน์ให้ประชาชนตรวจสอบได้ ประกอบด้วย
 - 1) รายงานผลการนับคะแนนรายกลุ่ม (แบบ สว.อ.28)
 - 2) รายงานผลการนับคะแนนการเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน (แบบ สว.อ.45)
4. ในกรณีบัตรเลือกไขว้ กกต. ควรชี้แจงเหตุผลในการแก้ไขให้ชัดเจนพร้อมกับทำการทดสอบความเข้าใจของเจ้าหน้าที่และผู้สมัครก่อนจัดให้มีการเลือก
5. ในส่วนของการลดข้อผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ เราเสนอให้ กกต. มีการอบรมมาตรการเลือก สว. อย่างมีคุณภาพ โดยเปิดให้ประชาชนร่วมรับชมได้ในช่องทางออนไลน์ และเปิดให้มีรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนาต่อไป

เพื่อให้ข้อเสนอเหล่านี้เกิดขึ้นได้จริง เราขอความร่วมมือจากประชาชนทุกท่านในการสนับสนุนและเผยแพร่ข้อเรียกร้องนี้ เพื่อร่วมกันรักษาสิทธิ ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการเลือก สว. ของประชาชน

เครือข่ายเยาวชนสังเกตการณ์การเลือกตั้งเพื่อประชาธิปไตย (We Watch)

โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw)

วันที่ 4 มิถุนายน 2567